

קיד:

עין משפט
גר מצוה

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

מסורת הש"ס

א) נכנסת יג עירובין
ב) עירובין שם ריה
ג) נכנסת לו לעיל
ד) נכנסת לו ריה
ה) נכנסת לו ריה
ו) נכנסת לו ריה
ז) נכנסת לו ריה
ח) נכנסת לו ריה
ט) נכנסת לו ריה
י) נכנסת לו ריה

הגהות הב"ב

א) נכנסת לו ריה
ב) נכנסת לו ריה
ג) נכנסת לו ריה
ד) נכנסת לו ריה
ה) נכנסת לו ריה
ו) נכנסת לו ריה
ז) נכנסת לו ריה
ח) נכנסת לו ריה
ט) נכנסת לו ריה
י) נכנסת לו ריה

גליון הש"ס

א) נכנסת לו ריה
ב) נכנסת לו ריה
ג) נכנסת לו ריה
ד) נכנסת לו ריה
ה) נכנסת לו ריה
ו) נכנסת לו ריה
ז) נכנסת לו ריה
ח) נכנסת לו ריה
ט) נכנסת לו ריה
י) נכנסת לו ריה

מוסף רש"י

א) נכנסת לו ריה
ב) נכנסת לו ריה
ג) נכנסת לו ריה
ד) נכנסת לו ריה
ה) נכנסת לו ריה
ו) נכנסת לו ריה
ז) נכנסת לו ריה
ח) נכנסת לו ריה
ט) נכנסת לו ריה
י) נכנסת לו ריה

זאת אומרת מצות צריכות בוונה. ריש לקיש סבר דמתי' סתמא קתני ומיירי אפי' יכול למצוא שאר ירקות אין לו לטרוח אחר שאר ירקות אלא עושה שני טיבולין במרור והיינו משום דמלכות זריכות כוונה ויפון דלא בעידן כו' וצבורא פרי האדמה הוא דלכילי ליה כלומר שלא צריך על אכילת מרור ודילמא לא איכוון ודילמא לאו דוקא כלומר והאי יכול למצוא למרור דאין מצוה אלא עד טיבול שני אחר מלה הלכך בעי למהדר ואטבולי פיי ולכרך על אכילת מרור ולא נקט ונכרי משום דרב תסלק אית ליה בשמעתי' למרור הלכך בעי למהדר לטבולי לשם מרור דאי סלקא דעתך מצוה לא בעיא כוונה למה לך תרי טיבולי והא טביל ליה חרא וימנא ממאי דילמא לעולם אימצי' אין צריכות כוונה ודקאמרת תרי טיבולי למה לי כי היכי דליהוי היכירא לתינוקות וכי תימא א"כ לישמעיעין שאר ירקות אי אשמעינן שאר ירקות הוה אמינא היכא דאיכא שאר ירקות הוא דבעינן תרי טיבולי אבל חזרת לחזרה לא בעי תרי טיבולי קמשמע לן דאפי' חזרת בעינן תרי טיבולי כי היכי דליהוי ביה היכירא לתינוקות ועוד תניא אכלן דמאי יצא אכלן בלא מתכוין יצא יאכלן לחצאין יצא ובלבד שלא ישהא בין אכילה לחבירתה יותר מכדי אכילת פרס תנאי היא דתניא רבי יוסי אומר אע"פ שטיבל בחזרת מצוה להביא לפניו חזרת וחרוסת ושני תבשילין ואכתי ממאי דילמא קסבר רבי יוסי מצות אין צריכות כוונה והאי דבעינן תרי טיבולי כי היכי דתיהוי היכירא לתינוקות א"כ מאי מצוה מאי שני תבשילין אמר רב הונא סילקא וארוזא רבא הוה מיהדר אסילקא וארוזא הואיל ונפיק מפומיה דרב הונא אמר רב אשי שמע מינה (א) דרב הונא לית דהייש להא דרבי יוחנן בן גורי דתניא רבי יוחנן בן גורי אומר (ב) ארוז מין דגן הוא וחיביבין על חימוצו כרת ואדם יוצא בו ידי חובתו בפסח חזקיה אמר אפי' דג וביצה שעליו רב יוסף אמר צריך שני מיני בשר אחד זכר לפסח וא' זכר לתניגה רבנא אמר אפילו גרמא ובישולא פשיטא היכא דאיכא שאר ירקות מברך שאר ירקות בורא פרי האדמה ואכיל ואכיל והדר מברך על אכילת מרור ואכיל היכא דליכא אלא חסא מאי אמר רב הונא מברך מעיקרא אמר רב ב"פ האדמה ואכיל ולבסוף מברך עליה על אכילת מרור ואכיל מתקף

ואם אומרת מלוח לריכוס כוונה. משום הכי בעי תרי טיבולי שמא לא נתכוון לשם מרור הואיל וצריך בורא פרי האדמה כשאר ירקות דעלמא: דילמא הא קמשמע לן דבעינן פרי טיבולי. משום מיונות שיאילו ועבדינן היכירא טובא: אכלן להאלין. חזי זית בפעם ראשונה וחזי זית בפעם שנייה ובמרור קא איירי: סנאי היא. דהאי תנא ליה ליה זריכות כוונה ורבי יוסי אית ליה זריכות כוונה: ש"מ. מדקאמר רב הונא דמנשלין אורז בפסח ולא חייש למימון לית דחש לה לדריי יוחנן: אפילו דג וביצה שעליו. שניו רגילין להטיח את הדג בצליים: ואחד זכר. לחגיגת ארבעה עשר: גרמא ובישולא. חמיכת בשר ומן המרק: פשיטא היכא דאיכא שאר ירקות מברך. דקאמר אריק בורא פרי האדמה דלמאסר ליהנות מן העולם בלא זריכה וכיון דיש לו שאר ירקות הכי שפיר טפי שיערך פשה"א על הירקות תחלה דהיינו זריכה הראויה להם ויפטור את המרור הגא אחריו מברכת פשה"א ואח"כ יברך על החזרת על אכילת מרור: ולנסוף

אמר ר"ל זאת אומרת (א) מצות צריכות כוונה כיון דלא בעידן חיובא דמרור הוא דאכיל ליה בבורא פה"א הוא דאכיל ליה ודילמא לא איכוון למרור הלכך בעי למהדר לאמבולי לשם מרור דאי סלקא דעתך מצוה לא בעיא כוונה למה לך תרי טיבולי והא טביל ליה חרא וימנא ממאי דילמא לעולם אימצי' אין צריכות כוונה ודקאמרת תרי טיבולי למה לי כי היכי דליהוי היכירא לתינוקות וכי תימא א"כ לישמעיעין שאר ירקות אי אשמעינן שאר ירקות הוה אמינא היכא דאיכא שאר ירקות הוא דבעינן תרי טיבולי אבל חזרת לחזרה לא בעי תרי טיבולי קמשמע לן דאפי' חזרת בעינן תרי טיבולי כי היכי דליהוי ביה היכירא לתינוקות ועוד תניא אכלן דמאי יצא אכלן בלא מתכוין יצא יאכלן לחצאין יצא ובלבד שלא ישהא בין אכילה לחבירתה יותר מכדי אכילת פרס תנאי היא דתניא רבי יוסי אומר אע"פ שטיבל בחזרת מצוה להביא לפניו חזרת וחרוסת ושני תבשילין ואכתי ממאי דילמא קסבר רבי יוסי מצות אין צריכות כוונה והאי דבעינן תרי טיבולי כי היכי דתיהוי היכירא לתינוקות א"כ מאי מצוה מאי שני תבשילין אמר רב הונא סילקא וארוזא רבא הוה מיהדר אסילקא וארוזא הואיל ונפיק מפומיה דרב הונא אמר רב אשי שמע מינה (א) דרב הונא לית דהייש להא דרבי יוחנן בן גורי דתניא רבי יוחנן בן גורי אומר (ב) ארוז מין דגן הוא וחיביבין על חימוצו כרת ואדם יוצא בו ידי חובתו בפסח חזקיה אמר אפי' דג וביצה שעליו רב יוסף אמר צריך שני מיני בשר אחד זכר לפסח וא' זכר לתניגה רבנא אמר אפילו גרמא ובישולא פשיטא היכא דאיכא שאר ירקות מברך שאר ירקות בורא פרי האדמה ואכיל ואכיל והדר מברך על אכילת מרור ואכיל היכא דליכא אלא חסא מאי אמר רב הונא מברך מעיקרא אמר רב ב"פ האדמה ואכיל ולבסוף מברך עליה על אכילת מרור ואכיל מתקף

רשב"ם
ואם אומרת מלוח לריכוס כוונה. משום הכי בעי תרי טיבולי שמא לא נתכוון לשם מרור הואיל וצריך בורא פרי האדמה כשאר ירקות דעלמא שיהי און דעין אכילת מלוח מרור לכרך עליו על אכילת מרור עד לאחר המנה: דילמא הא קמ"ל דבעינן פרי טיבולי. משום מיונות שיאילו ועבדינן היכירא טובא ומייהו ממרור קמא יא' רבי חובתו. מהדר ר"ל א"כ דמשום היכירא דמיונות לחוד נקט תרי טיבולי ולא לאשמעינן מלוח זריכות כוונה לאשמעינן שאר ירקות נטיבול ראשון ומרור נטיבול שני דליכא נמי היכר למיונות. אכל מרור לחודיה לא בעינן תרי טיבולי דכולי האי לא בעדינן משום היכירא דמיונות להקדים אכילת מרור קודם זריכות כוונה ומיונות דריש לקיש: אכלן דמאי יא'. דאי בעי מפקר לנכסיה והו עני וחזי ליה השתא נמי חזי ליה: אכלן להאלין. חזי זית בפעם ראשון וחזי זית בפעם שני ובמרור מיירי: סנאי היא. דהאי תנא ליה ליה מלוח זריכות כוונה ורבי יוסי אית ליה מלוח זריכות כוונה. טיבול קמא היכא דליכא שאר ירקות: מלוח להביא כו'. כלומר מצוה להביא מן התורה דאכתי לא קיים מלוח אכילת מרור הואיל ולא נתכוון למלוח זריכות כוונה: אי הכי מאי מצוה להביא כו'. מביאין הוה ליה למיתני: סילקא. ארוזא רבא היא וכל שכן שני מיני בשר: הואיל ונפק מפומיה דרב הונא. בשביל חיבתו להראות הלכה כמותו: ש"מ. מדקאמר רב הונא שמנשלין אורז בפסח ולא חייש למימון לית דחש לדר' יוחנן בן גורי: אפי' דג וביצה שעליו. שניו רגילין להטיח את הדג בצליים: ואחד זכר. לחגיגת ארבעה עשר למבשיל אחד חשיב שני תבשילין: (א) ואחד זכר. לחגיגת ארבעה עשר הנבאה עם הפסח: שני מיני בשר. לוי כנגד הפסח ומנוסל כנגד חגיגה כך פירש רבנו חננאל מרומי: גרמא ובישולא. חמיכת בשר ומן המרק שנתבשלה בו: פשיטא היכא דאיכא שאר ירקות מברך. מעיקרא נטיבול ראשון אשאר ירקות בורא פרי האדמה דלמאסר ליהנות מן העולם הזה בלא זריכה דכיון שיש לו שאר ירקות הכי שפיר טפי שיערך פשה"א תחלה דהיינו זריכה הראויה להן ויפטור את המרור מברכת פרי האדמה ואחר כך יברך על החזרת על אכילת מרור: ולנסוף

אמר ר"ל זאת אומרת (א) מצות צריכות כוונה כיון דלא בעידן חיובא דמרור הוא דאכיל ליה בבורא פה"א הוא דאכיל ליה ודילמא לא איכוון למרור הלכך בעי למהדר לאמבולי לשם מרור דאי סלקא דעתך מצוה לא בעיא כוונה למה לך תרי טיבולי והא טביל ליה חרא וימנא ממאי דילמא לעולם אימצי' אין צריכות כוונה ודקאמרת תרי טיבולי למה לי כי היכי דליהוי היכירא לתינוקות וכי תימא א"כ לישמעיעין שאר ירקות אי אשמעינן שאר ירקות הוה אמינא היכא דאיכא שאר ירקות הוא דבעינן תרי טיבולי אבל חזרת לחזרה לא בעי תרי טיבולי קמשמע לן דאפי' חזרת בעינן תרי טיבולי כי היכי דליהוי ביה היכירא לתינוקות ועוד תניא אכלן דמאי יצא אכלן בלא מתכוין יצא יאכלן לחצאין יצא ובלבד שלא ישהא בין אכילה לחבירתה יותר מכדי אכילת פרס תנאי היא דתניא רבי יוסי אומר אע"פ שטיבל בחזרת מצוה להביא לפניו חזרת וחרוסת ושני תבשילין ואכתי ממאי דילמא קסבר רבי יוסי מצות אין צריכות כוונה והאי דבעינן תרי טיבולי כי היכי דתיהוי היכירא לתינוקות א"כ מאי מצוה מאי שני תבשילין אמר רב הונא סילקא וארוזא רבא הוה מיהדר אסילקא וארוזא הואיל ונפיק מפומיה דרב הונא אמר רב אשי שמע מינה (א) דרב הונא לית דהייש להא דרבי יוחנן בן גורי דתניא רבי יוחנן בן גורי אומר (ב) ארוז מין דגן הוא וחיביבין על חימוצו כרת ואדם יוצא בו ידי חובתו בפסח חזקיה אמר אפי' דג וביצה שעליו רב יוסף אמר צריך שני מיני בשר אחד זכר לפסח וא' זכר לתניגה רבנא אמר אפילו גרמא ובישולא פשיטא היכא דאיכא שאר ירקות מברך שאר ירקות בורא פרי האדמה ואכיל ואכיל והדר מברך על אכילת מרור ואכיל היכא דליכא אלא חסא מאי אמר רב הונא מברך מעיקרא אמר רב ב"פ האדמה ואכיל ולבסוף מברך עליה על אכילת מרור ואכיל מתקף

אפי' היכא שאר ירקות: וארוזא. וכ"ש שני מיני בשר: לית דחש דה' יוחנן בן גורי. וטעמא דאינו בלא לדי מימון. אלא לדי קריון כפי' כל שעה (לש"י דף לה): שני מיני בשר. פירוש ר"מ לוי זכר לפסח ומנוסל זכר לחגיגה ולא נהירא דקיימא לן כן תימא (לש"י דף ט). דאין חגיגה נאכלת אלא לוי דמתניתין (א) אחיה טומיה לכן נראה דתרייהו מנוסלין וכן משמע לשון תבשילין: אחד זכר לפסח ואחד לחגיגה. כשחל י"ד להיות בשבת אין לרך זכר בשל אהרן לחגיגת י"ד אינה דומה את השבת ומייהו אומר ר"י דמ"מ אין חלקן דדמי לחובתה אם היינו מניחים מלעשות שני תבשילין וגם יש לחוש שמא לא יעשו בשאר פסחים ואין שום חשש אם אנו עושין אע"ג דלא לרך דליכא למיחש שמא יבנה בית המקדש ויאמרו אשתקד עשיתו זכר לחגיגה בשבת והשתא נמי נקריבה בשבת דהקרינה מסורה לזריזין וכשינה משה ושהתא יא' עמנו וליכא למיטעי אך הנא להניח מלעשות שני תבשילין אין מוסיקין אותו: אמר רב הונא מברך בו'. רב הונא סבר כריש לקיש דבעי כוונה ואפי' אית ליה שאר ירקות עבד במרור שני טיבולי: מתקף

א) נמי פ"ק מהל' סופר
ה"ל ד' ופ"ק מהל' מנלה
ב) פ"ק ט"ש ע"פ אר"י פ"ו
ג) פ"ק ט"ש ע"פ אר"י פ"ו
ד) פ"ק ט"ש ע"פ אר"י פ"ו
ה) פ"ק ט"ש ע"פ אר"י פ"ו
ו) פ"ק ט"ש ע"פ אר"י פ"ו
ז) פ"ק ט"ש ע"פ אר"י פ"ו
ח) פ"ק ט"ש ע"פ אר"י פ"ו
ט) פ"ק ט"ש ע"פ אר"י פ"ו
י) פ"ק ט"ש ע"פ אר"י פ"ו

רבינו חננאל

אמר ר"ל זאת אומרת מצות צריכות כוונה. ריש לקיש סבר דמתי' סתמא קתני ומיירי אפי' יכול למצוא שאר ירקות אין לו לטרוח אחר שאר ירקות אלא עושה שני טיבולין במרור והיינו משום דמלכות זריכות כוונה ויפון דלא בעידן כו' וצבורא פרי האדמה הוא דלכילי ליה כלומר שלא צריך על אכילת מרור ודילמא לאו דוקא כלומר והאי יכול למצוא למרור דאין מצוה אלא עד טיבול שני אחר מלה הלכך בעי למהדר ואטבולי פיי ולכרך על אכילת מרור ולא נקט ונכרי משום דרב תסלק אית ליה בשמעתי' למרור הלכך בעי למהדר לטבולי לשם מרור דאי סלקא דעתך מצוה לא בעיא כוונה למה לך תרי טיבולי והא טביל ליה חרא וימנא ממאי דילמא לעולם אימצי' אין צריכות כוונה ודקאמרת תרי טיבולי למה לי כי היכי דליהוי היכירא לתינוקות וכי תימא א"כ לישמעיעין שאר ירקות אי אשמעינן שאר ירקות הוה אמינא היכא דאיכא שאר ירקות הוא דבעינן תרי טיבולי אבל חזרת לחזרה לא בעי תרי טיבולי קמשמע לן דאפי' חזרת בעינן תרי טיבולי כי היכי דליהוי ביה היכירא לתינוקות ועוד תניא אכלן דמאי יצא אכלן בלא מתכוין יצא יאכלן לחצאין יצא ובלבד שלא ישהא בין אכילה לחבירתה יותר מכדי אכילת פרס תנאי היא דתניא רבי יוסי אומר אע"פ שטיבל בחזרת מצוה להביא לפניו חזרת וחרוסת ושני תבשילין ואכתי ממאי דילמא קסבר רבי יוסי מצות אין צריכות כוונה והאי דבעינן תרי טיבולי כי היכי דתיהוי היכירא לתינוקות א"כ מאי מצוה מאי שני תבשילין אמר רב הונא סילקא וארוזא רבא הוה מיהדר אסילקא וארוזא הואיל ונפיק מפומיה דרב הונא אמר רב אשי שמע מינה (א) דרב הונא לית דהייש להא דרבי יוחנן בן גורי דתניא רבי יוחנן בן גורי אומר (ב) ארוז מין דגן הוא וחיביבין על חימוצו כרת ואדם יוצא בו ידי חובתו בפסח חזקיה אמר אפי' דג וביצה שעליו רב יוסף אמר צריך שני מיני בשר אחד זכר לפסח וא' זכר לתניגה רבנא אמר אפילו גרמא ובישולא פשיטא היכא דאיכא שאר ירקות מברך שאר ירקות בורא פרי האדמה ואכיל ואכיל והדר מברך על אכילת מרור ואכיל היכא דליכא אלא חסא מאי אמר רב הונא מברך מעיקרא אמר רב ב"פ האדמה ואכיל ולבסוף מברך עליה על אכילת מרור ואכיל מתקף

א) נ"ל אהרן לוי זכר לפסח
ב) נ"ל אהרן לוי זכר לחגיגה
ג) נ"ל אהרן לוי זכר לחגיגה
ד) נ"ל אהרן לוי זכר לחגיגה
ה) נ"ל אהרן לוי זכר לחגיגה
ו) נ"ל אהרן לוי זכר לחגיגה
ז) נ"ל אהרן לוי זכר לחגיגה
ח) נ"ל אהרן לוי זכר לחגיגה
ט) נ"ל אהרן לוי זכר לחגיגה
י) נ"ל אהרן לוי זכר לחגיגה